

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. – (विशारद) सामाजिकशास्त्रे

परीक्षा : एप्रिल/मे- २०२५

तृतीय वर्ष

सत्र – ६

विषय:- आधुनिक महाराष्ट्राचा सामाजिक, आर्थिक व सांस्कृतिक इतिहास (HC-602)

दिनांक: ३०/०४/२०२५

गुण : १००

वेळ : स. १०.०० ते दु. १.००

सूचना : सर्व प्रश्न सोडवा.

प्रश्न १ दीर्घोत्तरी प्रश्न सोडवा (कोणतेही दोन)

(४०)

१. ब्रिटिशांनी केलेल्या दळणवळणाच्या सुधारणांचा औद्योगिकीकरणावर व व्यापारावर काय परिणाम घडला ते सांगा.
२. स्त्रियांच्या उन्नतीसाठी व विकासासाठी महाराष्ट्रातील पुरुष सुधारकांनी कोणते प्रयत्न केले?
३. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी उभारलेल्या चळवळीचे महत्त्व स्पष्ट करा.
४. कर्मवीर भाऊराव पाटील व अनुताई वाघ यांच्या शिक्षणविषयक कार्याचा आढावा घ्या.

प्रश्न २ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन)

(३०)

१. जातिभेद व अस्पृश्यता निर्मुलन चळवळीतील महात्मा ज्योतिबा फुले यांचे कार्य स्पष्ट करा.
२. ख्रिस्ती मिशनरींची ध्येये व उद्दिष्टे स्पष्ट करून, त्यांच्या महाराष्ट्रातील कार्याचा आढावा घ्या.
३. मध्ययुगीन हिंदू धर्माचे स्वरूप स्पष्ट करून त्या पार्श्वभूमीवर प्रार्थना समाजाचे कार्य विशद करा.
४. मध्ययुगामध्ये महाराष्ट्रातील स्त्रियांची परिस्थिती कशी होती ते सविस्तर लिहा.
५. वर्धा शिक्षण योजनेचा आढावा घ्या.

प्रश्न ३ टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

(३०)

१. श्रीपद शेषाद्री प्रकरण
२. आर्थिक निःसारणाचा सिध्दान्त
३. ब्रिटिश काळातील कामगार समस्या
४. महाराष्ट्रातील ब्राह्मणेतर चळवळ

Translation in English

Social, Economic & Cultural History of Modern Maharashtra (HC-602)

Instructions: Attempt all questions.

Q.1. Answer in detail (Any Two)

(40)

1. What were the changes taken place in the trade and commerce and in the industrialization due to the introduction of new means of communications by the British government during the medieval Maharashtra.
2. Explain in brief about the efforts taken by male reformers for the upliftment of the condition of women in Maharashtra.
3. Give a brief review of the work done by Dr. Babasaheb Ambedkar.
4. Take a review of the work done by Karmavir Bhaurao Patil and Anutai Wagh in the field of education.

Q.2. Answer in brief (Any Three)

(30)

1. Delineate the work done by Mahatma Jotiba Phule in the field of caste discrimination and in the eradication of untouchability.
2. While explaining the goals and objectives of Christian missionaries, take a brief review of their work in medieval Maharashtra.
3. Explain the nature of medieval Hinduism in Maharashtra. Delineate the work of Prarthana Samaj during this period.
4. Narrate the condition of women in the medieval Maharashtra.
5. Take a review of the Wardha educational policy.

Q.3. Write short notes. (Any Two)

(30)

1. Shripad Sheshadri case
 2. Drain of wealth theory
 3. Workers problems during the British period
 4. The non-Brahmin movement in Maharashtra.
-